

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Адриан Георгиев, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Относно дисертационен труд на тема

СЪВРЕМЕННИ ПИЕСИ ЗА ФЛЕЙТА ОТ МЛАДИ КОСОВСКИ КОМПОЗИТОРИ. ПАРАЛЕЛ С ЕВРОПЕЙСКИЯ ФЛЕЙТОВ РЕПЕРТОАР В XXI ВЕК

Зань Абази

Научни ръководители: Проф. д-р Луиза Селло

Проф. д-р Явор Конов, доктор на науките

Зань Абази започва обучението си по флейта на 7-годишна възраст. Завършва началното и средното си музикално образование в Пея и Прищина под ръководството на проф. Сейя Брути-Жури. След това продължава бакалавърската си степен в Университета "Хасан Прищина" в Прищина, където учи при Венера Мехметагай и Еремира Чятаку, преди да започне магистърските си изследвания с ментор проф. Еремира Чятаку. Зань е участвала в майсторски класове, водени от изтъкнати инструменталисти, включително Лаура Леваи Акшин, Любиша Йованович, Андреас Гослинг, Сузана Питърс, Мишел Бекер, Булент Евджил, Евелин Деген, Грегори Чарет и Луиза Селло. Тя е изпълнявала като солистка с оркестъра „Наонис Донателло“ в Градо, Италия, със „Симфонията София“ в България и с „Косовския филхармоничен оркестър“ в Косово.

От 2021 г. насам Зань е първа флейта в Операта на Косово и изпълнява ролята на заместник-флейтист в Косовския филхармоничен оркестър. По нейните думи „...тя изпитва радост от изразяване на музикалността си чрез разнообразни сътрудничества, вярвайки, че всяко изпълнение предлага уникална възможност за свързване с публиката и споделяне на любовта ѝ към музиката.

Зань е участвала в множество фестивали, включително DAM Fest, Flute Sounds, Sofia Music Week, Международната музикална академия „Орфейус“, Камерфест в Прищина, Скопие и Тирана, Фестивала за компютърна музика в София, Кампус Удине, Фестивала Дарте, Конкурса за балкански композитори в Прищина и Фестивала Кастело Удине.

Като творчески и педагогически активности Зань Абази представя огромен списък с концерти, както и лекция „Новите и разширени техники във флейтовия репертоар“ в Академия на изкуствата, Тирана, Албания; Фестивал Frumon, както и публикации по темата на дисертационния труд, и по специално „Сравнение на репертоара за флейта на 21-ви век: Бард Дубовци и Иън Кларк“ - Млад научен форум за музика и танц; Конференция с международно участие.

Основна цел на дисертационния труд е идентификация и анализ на произведенията от 21-ви век, в Косово в сравнение с произведенията на композиторите от цял свят. По думите на Занъ, с удоволствие съобща, че успешно е идентифицирала голям брой композитори и голям брой отлични произведения от репертоара за флейта в Косово, които са оценени и сравнени в дисертационния труд.

В резултат на това изследване композиторите, които получават най-голямо внимание, са Дриор Зимбери, Дафина Зекир Нуши, Рафет Руди и Менди Менгиджи (поради факта, че те са сред композиторите на втората половина на 20-ти век), следвани от по-младите композитори Бардх Дубовци, Йили Даклани, Анда Кресиу, Либурн Юполи, Ерсан Янузи и Лейтрим Сахити. Отново по думите на Занъ Абази, произведенията на посочените композитори вероятно ще играят важна роля в развитието на репертоара за флейта в Косово през следващите години. Сравнението на произведенията с произведенията на композиторите от цял свят е осъществено чрез изучаване на приложените различни стилове, както и на новите и разширени техники на изпълнение. Започвайки от 2000-та година, композиторите на Косово започват да полагат целенасочени усилия за откриване на потенциални приложения за посочените методи и ефекти и започват да ги включват в своя репертоар. Особено композиторите от по-младото поколение, понякога са повлияни от други композитори от Косово или от други държави. Въпреки това, в последните си произведения, изглежда, че те притежават по-голямо познание как да експлоатират тези влияния. Също така, част от дисертационният труд е изследване и анализ на използването на електронна музика или магнитофонна музика. Тук имам забележка към понятието, най-вероятно става дума за предварително записана музика (на лента или друг носител). Това е нещо, което показва, че композиторите от Косово показват повишен интерес от началото на 21-ви век, особено с произведението "Диалози на пердето" от Рафет Руди, последвано от "Образ" от дъщеря му Донка Руди и накрая "Както виждате мен" от композитора Бардх Дубовци. С разбиране на философската природа на произведенията, композиторите от Косово имат стил на композиция, който е значително различен един от друг. Поради факта, че техният стил на композиция е различен помежду си, композиторите от Косово имат музикална история на професионалната музика. Това наследство дава основание да се заключи, че композиторите от Косово имат специализирано знание в развитието на областта на електронната композиция през 21-ви век, и в рамките на този период те постигнаха доста, оставайки в крак с композиторите от целия свят.

Въпреки че съществува само малко количество професионална музика, създадена през последните петдесет години.

В заключение, и във връзка с резултатите от изследването Занъ Абази изразява своето мнение, че репертоарът на флейта на косовските композитори през 21-ви век е успял да достигне ниво, което е сравнимо с това на композиторите от други части на света, които са имали възможността да развият професионална музика в значителен брой векове в миналото.

В структурно отношение, дисертационният труд е съставен от три глави, заключение, и множество подглави. В първа глава „Художествената музикална общност през 2000-те години в Косово и връзката ѝ с художествената музикална общност в света“ се разглеждат социалните обстоятелства в музикалното общество в Косово в началото на 2000-те години, влиянието на световните композитори върху художественото и музикално развитие на косовските композитори от началото на 2000-те години, най-влиятелните косовски композитори на 20-ти век, които влияят на младите и косовски композитори.

Във втората глава на дисертационният труд „Разширени техники в репертоара за флейта на косовските композитори от 2000-та година в сравнение с репертоара за флейта на световните композитори“ се разглеждат някои композиционни и стилови характеристики на произведения от косовските композитори от 21-ви век и тяхното изпълнение.

В трета глава „Косовски композитори от 2010 до днес“ се анализират разширените техники сред косовските композитори и концертните изпълнения на флейта, както и образователно роля на косовските композитори и тяхното прилагане на електронната музика в музикалните произведения.

Прави впечатление не особено коректния превод (от гледна точка на терминологията), и в този смисъл една от моите препоръки е да се коригира стилистично дисертационният труд, особено ако се предвижда публикация на български език. Съгласен съм, с изложените приноси, и в заключение мога да дам своята положителна оценка за разработката, като препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР“ в област Музикално и танцово изкуство на Зань Абази .

София, 09.01.2025 г.

проф. д-р Адриан Георгиев